

odbor všeobecné správy
oddělení státního občanství a matrik
náměstí Hrdinů 1634/3
Praha 4
140 21

Č. j. MV- 4794-2/VS-2018

Praha 18. ledna 2018
Počet listů: 4
Přílohy: 0

Vážený pan

18-01-2018
1/1

Vážený pane,

k Vaší žádosti o poskytnutí informací podle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů, ve věci užívání příjmení žen Vám sdělujeme následující.

Uvedená problematika je v současné době upravena zákonem č. 301/2000 Sb., o matrikách, jménu a příjmení a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů, (dále jen „zákon o matrikách“).

I. Příjmení žen tvoří v souladu s pravidly české mluvnice.¹

Při zápisu uzavření manželství nebo vzniku partnerství lze na základě žádosti ženy, již se uzavření manželství nebo vznik partnerství týká, uvést v matriční knize příjmení, které bude po uzavření manželství nebo vstupu do partnerství užívat, v mužském tvaru, jde-li o

- a) cizinku,
- b) státní občanku České republiky, která má nebo bude mít trvalý pobyt v cizině,
- c) státní občanku České republiky, jejíž manžel je cizinec nebo jejíž partnerka je cizinka, nebo
- d) státní občanku České republiky, která je jiné než české národnosti.²

¹ § 69 odst. 1 zákona č. 301/2000 Sb., o matrikách, jménu a příjmení a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

² § 69 odst. 2 zákona č. 301/2000 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

Při zápisu narození dítěte lze na základě žádosti rodičů uvést příjmení dítěte ženského pohlaví v mužském tvaru, je-li dítě

- a) cizincem,
- b) státním občanem České republiky, který má nebo bude mít trvalý pobyt v cizině,
- c) státním občanem České republiky, jehož jeden z rodičů je cizincem, nebo
- d) státním občanem České republiky, který je jiné než české národnosti.

Není-li jeden rodič znám, je rodičovské odpovědnosti zbaven nebo je výkon jeho rodičovské odpovědnosti v této oblasti omezen nebo pozastaven, zapíše se mužský tvar příjmení dítěte ženského pohlaví podle prohlášení druhého z rodičů.³

Při zápisu úmrtí cizinky se uvede v matriční knize příjmení ženy, již se zápis týká, v mužském tvaru, je-li jeho užívání prokázáno matričním dokladem, popřípadě jinou veřejnou listinou.⁴

II. Na základě žádosti ženy, jejíž příjmení je zapsáno v matriční knize v souladu s pravidly české mluvnice, lze uvést její příjmení v mužském tvaru, jde-li o

- a) cizinku,
- b) státní občanku České republiky, která má trvalý pobyt v cizině,
- c) státní občanku České republiky, jejíž manžel je cizinec nebo jejíž partnerka je cizinka, nebo
- d) státní občanku České republiky, která je jiné než české národnosti.⁵

Na základě žádosti rodičů dítěte ženského pohlaví, jehož příjmení je zapsáno v matriční knize v souladu s pravidly české mluvnice, lze uvést jeho příjmení v mužském tvaru, je-li dítě

- a) cizincem,
- b) občanem, který má trvalý pobyt v cizině,
- c) občanem, jehož jeden z rodičů je cizincem, nebo
- d) občanem, který je jiné než české národnosti.

Jde-li o dítě starší 15 let, připojí se k žádosti jeho souhlas, bez něhož nemůže ke změně tvaru příjmení dojít. Není-li jeden rodič znám, je rodičovské odpovědnosti zbaven nebo je výkon jeho rodičovské odpovědnosti v této oblasti omezen nebo

³ § 69 odst. 3 zákona č. 301/2000 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

⁴ § 69 odst. 4 zákona č. 301/2000 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

⁵ § 69a odst. 1 zákona č. 301/2000 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

pozastaven, zapíše se mužský tvar příjmení dítěte ženského pohlaví podle žádosti druhého z rodičů.⁶

Uvedenou žádost lze podat u kteréhokoli matričního úřadu nebo u zastupitelského úřadu České republiky. Do poznámky matričního dokladu matriční úřad nebo registrující matriční úřad vyznačí, odkdy užívá žena nebo dítě ženského pohlaví své příjmení v mužském tvaru. Uvede-li se příjmení ženy nebo dítěte ženského pohlaví v mužském tvaru, další matriční doklady se vydávají s příjmením v tomto tvaru. Žádost o užívání příjmení v mužském tvaru lze podat pouze jednou. Veškeré další žádosti o uvedení téhož příjmení v mužském tvaru jsou posuzovány jako změna příjmení⁷.

* * *

Na závěr uvádíme, že přechylování příjmení je charakteristickým rysem českého mluvnického systému, který se v češtině vyvíjel od nejstarších dob spolu s příjmeními; zápisy ženských příjmení v přechýlené podobě jsou staré již několik století. O běžnosti přechylování cizích ženských příjmení v češtině se můžeme např. přesvědčit i v Ottově slovníku naučném.

Paralelně s oficiálním ustalováním povinnosti mít dědičné příjmení, která byla uložena před více než 200 lety, vznikaly i zákony usměrňující v Rakousku-Uhersku zápis osobních jmen do oficiálních dokladů; základním právním předpisem se stal Dekret dvorské kanceláře z 5. 6. 1826.⁸

V současné právní úpravě (viz výše) jsou zohledněny požadavky cizích státních občanek, které si přejí užívat příjmení v mužském tvaru. Současně je řešeno užívání příjmení státních občanek České republiky, které se hlásí k národnosti české, ale přejí si užívat příjmení v mužském tvaru. Zde zákon zohledňuje skutečnost, že žijí v cizině, nebo to, že jejich manžel je cizinec a užívání jejich příjmení v souladu s pravidly české mluvnice by jim v cizině činilo problémy. I nadále se umožňuje státním občankám České republiky, které se hlásí k jiné národnosti než české, užívat příjmení v jazyce národnosti menšiny.

Ženy jsou při uzavření manželství, resp. zákonní zástupci nezletilých dětí při zápisu jejich narození, na matričních úřadech kompletně poučeny o současné právní úpravě na úseku užívání příjmení žen. Splňují-li zákonem o matrikách stanovené podmínky pro užívání příjmení žen v mužském tvaru, je jejich žádostem vyhověno.

⁶ § 69a odst. 2 zákona č. 301/2000 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

⁷ § 69a odst. 3, 4, 5 a 6 zákona č. 301/2000 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

⁸ Miloslava Knappová, Naše a cizí příjmení v současné češtině, TAX AZ KORT, 2002.

MINISTERSTVO VNITRA
ČESKÉ REPUBLIKY

V návaznosti na shora uvedené Ministerstvo vnitra v současné době neuvažuje o žádných změnách na tomto úseku, např. umožnit ženě, která je státní občankou České republiky, jejíž manžel byl cizincem, a nyní je státním občanem České republiky, užívat příjmení v mužském tvaru, jak uvádíte ve svém dotazu.

Mgr. Petr Šťastný
vedoucí oddělení

Vyřizuje: JUDr. Jana Hálová
tel. č.: 974 817 427